

**THE EXPERIENCE OF HEART DISEASE ILLNESS:
SELF, MEANING, AND SELF MANAGEMENT**

SUJITRA TUDTHEANG

**THE THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF DOCTOR OF PHILOSOPHY
(MEDICAL AND HEALTH SOCIAL SCIENCES)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY**

2004

ISBN 974-04-5176-4

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

ประสบการณ์การเจ็บป่วยด้วยโรคหัวใจ : อัตตะ ความหมาย และการจัดการอัตตะ
(THE EXPERIENCE OF HEART DISEASE ILLNESS : SELF, MEANING, AND SELF
MANAGEMENT)

สุจิตรา ทัดเที่ยง 4237556 SHMS/D

ปร.ด. (สังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : สุพจน์ เต๋นดวง, Ph.D., พิมพวัลย์ บุญมงคล, Ph.D.,
ลือชัย ศรีเงินยวง, Ph.D.,

บทคัดย่อ

การศึกษาเพื่ออธิบายประสบการณ์การเจ็บป่วยด้วยโรคหัวใจ การให้ความหมายของความเจ็บป่วย การเปลี่ยนแปลงอัตตะของผู้ป่วย การจัดการอัตตะที่เปลี่ยนแปลง บริบทสังคมที่เป็นเงื่อนไขต่อการจัดการอัตตะ โดยศึกษาในกลุ่มผู้ป่วยโรคหัวใจจำนวน 12 คนที่มารับการรักษาในโรงพยาบาลของจังหวัดหนึ่งในภาคเหนือของไทย

การศึกษาพบว่าความหมายของโรคหัวใจในมุมมองของผู้ป่วยหมายถึง การที่ชีวิตถูกคุกคาม จนเกิดความหวาดหวั่นต่อความตาย ความทุกข์ทรมานอย่างแสนสาหัสและสูญเสียแบบแผนการดำเนินชีวิต ความเจ็บป่วยโรคหัวใจจึงก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอัตตะใน 2 ลักษณะคือ 1)อัตตะที่มีรอยร้าว เป็นอัตตะที่หวาดหวั่นไม่มั่นคง ไร้ความสามารถ ต้องพึ่งพาผู้อื่นจนหมดอิสระภาพในการดำเนินชีวิต 2)อัตตะที่แตกสลายเป็นอัตตะที่หมดสิ้นทุกสิ่งทุกอย่างทั้งความหวังในอนาคตและโอกาสที่จะกลับมาเหมือนเดิมจนกลายเป็นตัวตนที่ไร้ค่า ไร้ความหมาย หมดศักดิ์ศรีและน่าอับอาย ไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม การจัดการอัตตะให้อัตตะกลับมาเป็นอัตตะที่มั่นคงไม่หวาดหวั่นและมีความหวังใน 2 วิธีคือ 1)การสร้างความมั่นคงให้อัตตะด้วยการควบคุมความเจ็บป่วยและปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตให้สอดคล้องกับเงื่อนไขต่างๆในชีวิต 2)การสร้างความหวังให้อัตตะด้วยการละทิ้งสิ่งที่เป็นอดีต สร้างอัตตะใหม่และตั้งเป้าหมายของชีวิตใหม่ให้เกิดความรู้สึกที่ดีกับตนเอง นอกจากนี้ ยังพบว่าความสัมพันธ์ภายใต้อำนาจการควบคุมในบริบทของโรงพยาบาล ความสัมพันธ์ที่ขัดแย้งในบริบทของครอบครัว และความสัมพันธ์ภายใต้อำนาจการควบคุมในบริบทของสถานที่ทำงานเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่เปิดโอกาสให้มีการเจรจา ต่อรองค้นหาข้อตกลงร่วมกัน และสร้างข้อจำกัดในการคิดค้นวิธีการจัดการอัตตะให้มีความหลากหลาย

263 หน้า ISBN : 974-04-5176-4

THE EXPERIENCE OF HEART DISEASE ILLNESS: SELF, MEANING, AND SELF MANAGEMENT

SUJITRA TUDTHEANG 4237556 SHMS/D

Ph.D. (MEDICAL AND HEALTH SOCIAL SCIENCES)

THESIS ADVISORS: SUPHOT DENDOUNG, Ph.D., PIMPAWUN BOONMONGKON, Ph.D., LUECHAI SRINGERNYAUNG, Ph.D.

ABSTRACT

This study aimed to explore patients' experience of heart disease illness, their defining of the meaning of illness, the alteration of self, the management of the altered self, and social contexts of self management. The research data were collected from in-depth interviews with 12 heart disease patients at a provincial hospital in the northern region of Thailand.

This study finds that patients believe heart disease to be a life-threatening condition causing fear of death and involving severe distress and suffering and restrictions of lifestyle. Heart disease induces two types of self-alteration that I have termed the cracked self and the crumbling self. The cracked self refers to the self with feelings of uncertainty, incompetence, and dependency, causing the sense of losing freedom and independence. The crumbling self refers to the self that is filled with a sense of complete loss, with despair about the future and about regaining the former self. As a consequence of not being socially accepted, the person with a crumbling self feels worthless, meaningless, useless, undignified, and ashamed. A stable, secure, and hopeful self without fear can be achieved in two ways: 1) through stabilizing the self by controlling the illness and planning one's life consistent with its various conditions, and 2) through raising hope by leaving the past, constructing a new self, and changing one's life goal. This study also finds that power relations in the context of the hospital and those involving family conflicts and authorities in the workplace do not allow patients to negotiate and seek mutual agreements, thus causing limitations in their attempts to find various alternative ways for the management of their selves.

**KEYWORDS : ILLNESS EXPERIENCE/ HEART DISEASE/ SELF/
MEANING/ SELF MANAGEMENT**

263 pp. ISBN : 974-04-5176-4